

Regenwater afkoppelen

Waarom afkoppelen?

Involed van de verharding op de waterbalans.

De verharding van onze wegen en voetpaden biedt ons ontegensprekelijk heel wat comfort. Maar willen we deze functionaliteit verzoenen met een duurzaam waterbeheer, dan moeten we vermijden dat het regenwater¹ dat op deze verharde oppervlakken stroomt te snel wordt afgevoerd richting riolering. Als het regenwater rechtstreeks het riool ingaat, krijgt het immers de kans niet de ondergrond in te sijpelen. Dit veroorzaakt een verdroging van het milieu en tast de grondwaterreserves aan, die belangrijk zijn voor onze drinkwaterproductie.

Te snelle afvoer naar het riool veroorzaakt ook wateroverlast: bij zware regenval kunnen de riolen het water onmogelijk tijdig afvoeren, waardoor het via de rioleringsputten en straatkolken terug de straat opstroomt. Bovendien is te veel regenwater in het afvalwaterriool belastend voor de werking van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI). Het rendement van deze laatste is beter bij geconcentreerd dan (met regenwater) verdund afvalwater.

Waterbalans bij onverhard oppervlak.

Wat doe ik met het afgekoppelde regenwater?

De Vlaamse overheid doet in het kader van het integraal waterbeleid heel wat inspanningen om het evenwicht in de waterbalans te herstellen, maar ook jij kan thuis je steentje bijdragen door het regenwater dat op je dak, oprit en terras valt, af te koppelen om zo te vermijden dat het in de riolering terecht komt. Dit doe je door bijvoorbeeld het regenwater dat op je dak valt en via de regenpijpen naar beneden loopt, niet op te vangen in het afvoersysteem van het afvalwater dat rond je huis ligt, maar via aparte buizen of greppels af te voeren.

Afkoppelen: aanrader of verplichting?

Het afkoppelen van regenwater is voor ieder van ons een aanrader, maar voor sommigen een wettelijke verplichting. Ben je van plan te bouwen of grondig te verbouwen? Dan ben je onder bepaalde voorwaarden verplicht het regenwater dat op je dak valt af te koppelen en op te vangen in een regenwaterinstallatie. Bovendien moet ook het regenwater dat op andere verhardingen valt zoveel mogelijk uit de riolering worden gehouden, via buffering en infiltratie of vertraagde afvoer (zie verder 'informatieaanbod': ruimtelijke ordening).

1 Afkoppelen = bufferen!

Afkoppelen alleen is niet genoeg. Om het milieu echt te ontlasten moet je het afgekoppelde regenwater voldoende bufferen, bijvoorbeeld in een regenwaterput. Is de regenwaterput nog vol van de vorige regenbui, dan laat je dit overtollige water best infiltreren of voer je het vertraagd af richting gracht of (regenwater)riool.

Een regenwater-ton of gewone ton laat toe het regenwater op makkelijke wijze op te vangen maar heeft een beperkte capaciteit en is daarom geen echte buffer.

2 Huishoudelijk gebruik van regenwater

We beschikken over de voortdurende luxe van leidingwater zonder dat we daarbij stilstaan. Dit water is drinkbaar en ook geschikt voor voedselbereidingen, de vaat(was) en onze persoonlijke hygiëne. Maar eigenlijk vragen heel wat toepassingen in en rond het huis helemaal geen drinkwaterkwaliteit: bloemen en planten begieten, de auto wassen, de schoonmaak en de was,... het gaat evengoed met regenwater.

Voor (nieuw)bouw is zoals gezegd een regenwaterinstallatie verplicht. Deze is een stuk duurder dan een eenvoudige ton, maar kan meer regenwater opvangen en is ook heel wat gebruiksvriendelijker. Bovendien verdien je door de besparing op je drinkwaterfactuur de investering snel terug, zeker als je bedenkt dat ieder van ons dagelijks gemiddeld 40 liter gebruikt voor het spoelen van het toilet. Dit is bijna 15 m³ of 15 000 liter per jaar. Wil je met je regenwaterput voldoende regen opvangen om een maximaal buffereffect te creëren, dan dient je regenwaterput een capaciteit te hebben van 5 000 liter per 100 m² horizontale dakoppervlakte. Meer informatie over de installatie van een regenwaterput vind je in de informatiefiche 'Regenwater gebruiken'.

¹Sommigen spreken over 'hemelwater'. Dat is de verzamelnaam voor regen, sneeuw, hagel, met inbegrip van dooiwater. Het hemelwater bij uitstek in Vlaanderen is regen.

3 Infiltratie

Het laten infiltreren van regenwater vermijdt de overbelasting van het rioleringsstelsel maar is ook zeer belangrijk voor het evenwicht van de waterbalans. Het regenwater sijpelt de ondergrond in, waardoor uitdroging van het milieu wordt vermeden. Bovendien worden de grondwaterreserves aangevuld, die goed zijn voor de helft van de drinkwaterproductie. Er bestaan verschillende manieren om regenwater te laten infiltreren, van eenvoudige tot meer ingrijpende maatregelen. Je vindt er alles over in onze informatiefiche 'Regenwater infiltreren'.

4 Regenwaterafvoer

Een andere optie voor (overtollig) regenwater, is het richting gracht of beek sturen. Of, als het niet anders kan, richting regenwaterriool. Bij (nieuw)bouwen ben je in elk geval verplicht te voorzien in een afzonderlijke afvoerleiding voor regen- en afvalwater, ook al ligt er in jouw straat momenteel nog een gemengd rioleringsstelsel. Enkel zo kan je immers het regenwater afkoppelen, gebruiken, bufferen en infiltreren. Bij de (her)aanleg van openbare riolen legt men tegenwoordig meestal een gescheiden stelsel aan.

Deze gescheiden privé-riolering komt uit op een (voorlopig) gemengd rioleringsstelsel.

5 Groendak

Een in Scandinavische landen sterk ingeburgerde en bovendien zeer decoratieve methode is een groen-

dak: dit is een dak waarvan de bedekking hoofdzakelijk bestaat uit plantensoorten die goed bestand zijn tegen wind, hitte, vorst en uitdroging. De vegetatielaag op het dak houdt het regenwater tijdelijk vast, waardoor het kan verdampen. Bovendien helpt de dakbegroeiing de lucht zuiveren, doordat het CO₂ en andere schadelijke stoffen opneemt en afbreekt. Als we de natuur haar gang laten gaan, worden veel van onze daken op termijn vanzelf een 'groendak', maar om echt een buffereffect te creëren, helpen we de natuur toch best een handje. De mogelijkheden gaan van een extensief tot een intensief groendak. Het eerste vergt weinig tot geen onderhoud wegens zijn begroeiing - mossen, vetplanten en kruiden - en vereist dankzij het beperkte gewicht geen speciale dakconstructie. Een intensief groendak is een (z)ware daktuin met struiken en soms bomen, die enkel kan aangelegd worden op platte, uitzonderlijk stevige daken.

Een groendak is niet alleen een ecologische oplossing, het heeft ook economische voordelen. Door de vegetatie gaat de dakbedekking langer mee: ze wordt immers beschermd tegen extreme temperaturen en temperatuurschommelingen. Bovendien is er een isolerend en geluidswerend effect.

Houd er wel rekening mee dat een groendak zijn rol als buffer maar ten volle speelt als de vegetatielaag voldoende dik is.

Een extensief groendak vergt wegens de begroeiing - mossen, vetplanten en kruiden - geen speciaal onderhoud, noch een speciale dakconstructie.

Afkoppelen: hoe klaar ik de klus?

Als handige doe-het-zelver zal je ongetwijfeld watertanden bij de uitdagingen die regenwaterputten en groendaken bieden. Toch is het raadzaam je grondig te informeren alvorens je werken gaat uitvoeren. Voor ingrijpende werken zoals een groendak roep je overigens best de hulp van een aannemer of architect in.

Subsidies

Het nemen van dergelijke maatregelen kost geld; je verdient deze echter op langere termijn zeker terug. Bijkomend kan je in sommige gemeenten en steden subsidies verkrijgen voor de installatie van een regenwaterinstallatie, infiltratievoorzieningen of groendaken. Hiervoor contacteer je best even de milieudienst van je gemeente/stad.

Een greep uit het informatieaanbod:

- **Waterwegwijzer** voor architecten. Een handleiding voor duurzaam watergebruik in en om de particuliere woning is - al laat de naam het niet vermoeden - ook voor de particulier een nuttige en toegankelijke informatiebron. Je kan deze gratis uitgave bestellen bij de Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM), A. Van de Maelestraat 96, 9320 Erembodegem. Contacteer het infoloket van de VMM: ☎ 053 72 64 45 of via e-mail: info@vmm.be. Achtergrondinformatie over het waterbeleid in Vlaanderen vind je op www.vmm.be.
- Het **waterloket** is het informatiepunt van de Vlaamse overheid over duurzaam omgaan met water. Surf naar www.waterloketvlaanderen.be. Je kan ook bellen naar 0800 99 004.
- Overweeg je om een groendak aan te leggen? Je kan de uitgebreide brochure '**Extensieve groendaken**' bestellen bij de afdeling Bos en Groen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Meer informatie: ☎ 02 553 81 13. Bestellen of downloaden kan via www.bosengroen.be of via mail naar groendaken@lin.vlaanderen.be.
- Wens je meer informatie over de meest recente **wetgeving** omtrent het afkoppelen van regenwater? Op www.ruimtelijkeordening.be, rubriek 'De waterproblematiek', vind je: 'het besluit van de Vlaamse regering van 1 oktober 2004 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater'. Meer informatie omtrent deze stedenbouwkundige verordening vind je uiteraard ook bij je gemeente of bij de Afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen: 02 553 83 34.
- In de 'Toelichting' bij de nieuwe Code van goede praktijk voor het ontwerp van rioleringen is er een hoofdstuk specifiek over **bronmaatregelen**, zie www.mina.be/code_goede_praktijk.html.
- Wens je specifieke informatie over **duurzaam bouwen**? Bij het Vlaams instituut voor Bio-ecologisch bouwen en wonen, zie www.vibe.be, vind je de nodige informatie.
- Voor architecten of aannemers verwijzen we je graag naar de telefoongidsen.

Dit is informatie van TMVW, uw integraal waterbedrijf
Stropkaai 14, 9000 Gent

TMVW staat als deelnemende maatschappij in voor het beheer, de exploitatie, de investeringen en de financieringen van de intercommunales IMWV en I.W.V.B.